

RAPORT

DOŚWIADCZENIA I EWALUACJA

XIII FORUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO sierpień 2012 roku

Realizatorzy XIII Forum Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego:

Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych; Pomorska Fundacja Rozwoju, Kultury i Sztuki; Fundacja Stabilo

1. ORGANIZACJA SPOTKANIA

WYBORU MIEJSCA, w którym zorganizowano Forum, dokonano z uwzględnieniem wielu elementów:

- związanych z wymaganiami konkursu i złożonej oferty, m.in.:
 - realizacja spotkania w Bydgoszczy,
 - realizacja spotkania dla 120 osób (w konwencji podziału na 4 równoległe grupy, dla których zajęcia realizowane są w oddzielnych salach szkoleniowych i w sali konferencyjnej);
- związanych z praktyką organizacji podobnych przedsięwzięć dla organizacji pozarządowych, m.in.:
 - dostępność dla osób niepełnosprawnych,
 - bliskość stacji i przystanków komunikacji publicznej,
 - dostępność miejsc parkingowych,
 - zwarta powierzchnia konferencyjna (wydzielone piętro),
 - dostępność oddzielnych dźwiękoszczelnych sal szkoleniowych i konferencyjnych ze sprzętem multimedialnym,
 - dostępność cenowa.

Miejsce organizacji Forum (Hotel Holiday Inn w Bydgoszczy) w pełni spełniło oczekiwania organizatorów, a przede wszystkim uczestników, czego odzwierciedleniem są wyniki ankiet ewaluacyjnych: średnia ocen (w skali 1 – ocena najniższa, 6 – ocena najwyższa) dotyczących sal konferencyjnych wyniosła 5,49, natomiast wyżywienia podczas Forum 5,16. Warunki techniczne obiektu (m.in. dźwiękoszczelność sal, możliwość dostosowania wielkości sal do grup różnej wielkości, klimatyzacja, nagłośnienie, elementy wystawiennicze) pozwoliły na przeprowadzenie w pełni profesjonalnego i komfortowego spotkania.



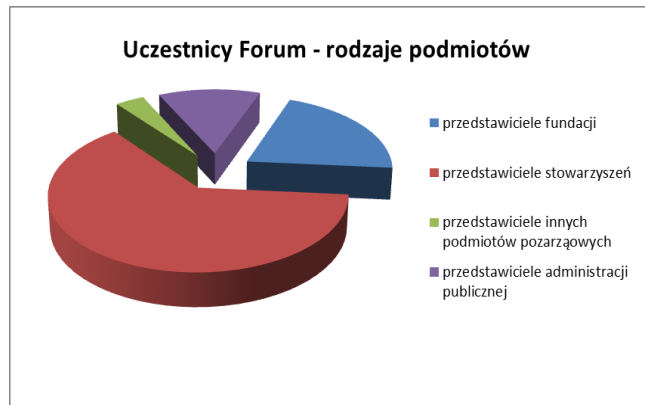
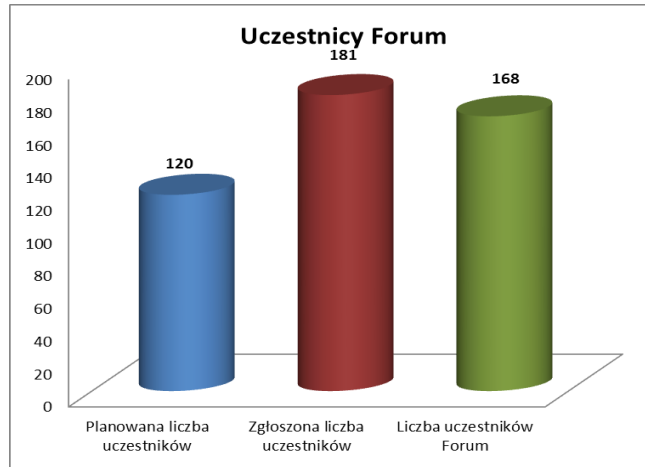
REKRUTACJĘ przeprowadzono z wykorzystaniem wielu kanałów i sposobów dystrybucji, m.in.:

- zaproszenia wysyłane pocztą tradycyjną (z wykorzystaniem papieru firmowego zaprojektowanego i wyprodukowanego na potrzeby Forum) [452 wysłane listy],
- zaproszenia wysyłane pocztą elektroniczną [ok. 500 wysłanych wiadomości],
- informacje publikowane na stronach administracji publicznej, branżowych stronach dotyczących III sektora,
- informacje przekazywane bezpośrednio (m.in. podczas spotkań i szkoleń w regionie).

Uczestnicy zgłaszali swój udział przysyłając kartę zgłoszenia do biura Federacji. Przedstawiciele Federacji potwierdzali uczestnictwo telefonicznie. Liczba osób zgłoszonych na spotkanie przekroczyła o ponad 50% planowaną w ofercie liczbę uczestników.

O sukcesie procesu rekrutacji zdecydowały takie czynniki, jak:

- potrzeba realizacji wspólnego spotkania środowiska NGO w regionie,
- atrakcyjność programu spotkania (dostosowanego - dzięki uprzednim konsultacjom - do realnych potrzeb sektora),
- objęcie Forum patronatem Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- spójność graficzna materiałów promocyjnych Forum,
- skuteczne kanały dystrybucji informacji,
- włączenie się administracji publicznej (w tym Urzędu Marszałkowskiego) w promocję spotkania,
- włączenie Forum w przedsięwzięcia realizowane przez Federację w I połowie 2012 roku (spotkania, szkolenia, proces certyfikacji),
- dostępność i atrakcyjność miejsca,
- zwrot kosztów dojazdu oraz zapewnienie miejsc parkingowych.



Organizator umożliwił uczestnictwo w spotkaniu większej, niż planowana, liczbie zgłoszonych osób.

Zgodnie z założeniami i ustaleniami z Urzędem Marszałkowskim **W FORUM UCZESTNICZYLI** przedstawiciele sektora pozarządowego (87,5%) oraz administracji publicznej zaangażowani we współpracę z III sektorem.

Uczestnicy Forum to w ogromnej większości mieszkańcy miast (ponad 89%). Natomiast reprezentanci organizacji z Torunia i Bydgoszczy stanowią ponad 54% wszystkich uczestników spotkania.

W Forum uczestniczyli przedstawiciele organizacji z 20 powiatów województwa kujawsko-pomorskiego.



2. PRZEBIEG SPOTKANIA

Tematyka Forum to efekt pracy Grupy Inicjatywnej Forum (liderzy organizacji z regionu zaangażowani w przygotowanie spotkania w ramach wolontariatu) oraz konsultacji ze środowiskiem pozarządowym w regionie (ankieta elektroniczna powszechnie dostępna i szeroko promowana) i ustaleń z Urzędem Marszałkowskim.

XIII Forum Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego odbyło się 26 czerwca 2012 roku w Bydgoszczy w godzinach 10.00-18.30. Obsługę organizacyjną i techniczną spotkania zapewniali pracownicy organizatorów oraz wolontariusze (repcja, informacja itp.) - łącznie 9 osób. Konferencja obejmowała trzy sesje: grupową, plenarną i doradczą.

Podczas **SESJI GRUPOWEJ** (10.00-12.30) omawiane były 4 tematy (w oddzielnych grupach pracujących w odrębnych salach szkoleniowych):

- **Niezależność organizacji pozarządowych - mit czy wartość?** (moderatorzy: Jan M. Grabowski i Tomasz Dominiak)
- **Profesjonalne organizacje pozarządowe - ślepa uliczka czy droga rozwoju?** (moderatorzy: Agnieszka Ważny i Witold Jankowiak)
- **Reprezentacja organizacji pozarządowych - zbędny twór czy poważny brak?** (moderatorzy: Janusz Wiśniewski i Remigiusz Zawadzki)
- **Współpraca z administracją publiczną - dotacje czy współdecydowanie?** (moderator: Ryszard Kamiński i Michał Pezler)

W przerwie spotkania dla uczestników dostępny był serwis kawowy.



Podczas **CZĘŚCI PLENARNEJ** (13.00-14.30) podsumowano wnioski ze spotkań sesji grupowej. Wnioski te zostały zebrane w formie rekomendacji Forum (por. cz. 3 Raportu).

W tej części wręczono również nagrody laureatom **konkursu „Wolontariat w akcji”**, który promował profesjonalny i skuteczny wolontariat w organizacjach pozarządowych. Laureatami konkursu (wyłonionymi spośród 23 aplikujących podmiotów) zostali: Brodnickie Centrum Caritas im. Bpa Jana Chrapka, Liga Kobiet Polskich Kujawsko-Pomorski Oddział Wojewódzki oraz Towarzystwo Rozwoju Gminy Dobrcz. Organizacją konkursu (w tym promocją i naborem wniosków), zgodnie ze złożoną ofertą, zajmowała się Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych. Oceny aplikacji dokonała Komisja konkursowa, w skład której weszli członkowie Grupy Inicjatywnej oraz przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego.



Podczas części plenarnej ogłoszono wyniki i wręczono **certyfikaty „Organizacja sprawdzona”**. Certyfikacja organizacji pozarządowych jest inicjatywą Federacji - innowacyjną w skali województwa oraz kraju - która wyróżnia organizacje o wysokich standardach funkcjonowania (zarządzania organizacją, transparentności, jakości podejmowanych działań oraz współpracy z otoczeniem). Certyfikat jest przyznawany przez Kapitułę powołaną przez Kujawsko-Pomorską Federację Organizacji Pozarządowych, w skład której wchodzi przedstawiciele sektora pozarządowego oraz publicznego i biznesu. Spełnianie standardów

funkcjonowania jest weryfikowane przez Kapitułę podczas indywidualnych spotkań z aplikującymi podmiotami. W bieżącym roku spośród ponad 40 zgłoszeń 7 organizacji zostało wyróżnionych certyfikatem 'Organizacja sprawdzona': Klub Sportowy „Gwiazda” z Bydgoszczy [1]; Koło Grudziądzkie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta [2], włocławski oddział Polskiego Towarzystwa Opieki Paliatywnej [3], dwie toruńskie organizacje – Stowarzyszenie „Jestem” [4] oraz Stowarzyszenie Partnerstwo Społeczne „CISTOR” [5], a także Stowarzyszenie „Równe Szanse” z Redcza Krukowego [6] oraz Stowarzyszenie Rozwoju Solca Kujawskiego [7].



Wręczenie certyfikatów 'Organizacja sprawdzona' oraz rozstrzygnięcie konkursu „Wolontariat w akcji” wzmocniło przekaz tegorocznego Forum, którego motywem przewodnim były standardy w działalności organizacji w regionie.

Część plenarna była transmitowana on-line za pośrednictwem portalu orbitorun.pl. Relację ze spotkania (dostępną na kanale http://www.youtube.com/watch?v=hzZ7-AgPp-A&feature=player_embedded, do którego odwołują również strony orbitorun.pl i Federacji) obejrzało obecnie 112 osób.

Po zakończeniu części plenarnej dla uczestników spotkania zorganizowano lunch.

W ramach **CZĘŚCI DORADCZEJ** (15.30-18.00) omawiane były (w oddzielnych grupach pracujących w odrębnych salach szkoleniowych) 4 tematy:

- **Kontrola w NGO - jak się przygotować?** (prowadzenie: Piotr Rzepka - radca prawny, specjalista ds. organizacji pozarządowych)
- **Terminy w księgowości - czego nie wolno przeczytać?** (prowadzenie: Danuta Malinowska - księgowa, specjalistka Regionalnego Centrum Ekonomii Społecznej w Toruniu)
- **Rozliczanie dotacji udzielanych przez samorząd organizacjom pozarządowym.** (prowadzenie: Ewa Głodowska-Morawska - Pełnomocnik Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi; Marzenna Kryńska - Departament Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu)
- **Aktualne źródła finansowania działalności organizacji pozarządowych.** (prowadzenie: Łukasz Kaczorek - dyrektor Regionalnego Centrum Informacji Europejskiej w Toruniu)

W przerwie spotkania dla uczestników dostępny był serwis kawowy.



Program i tematyka Forum zostały wysoko ocenione przez uczestników. Prawie 88% osób uznało program za odpowiednio nasycony, a 84% wskazało odpowiedni czas trwania spotkania. W sesji grupowej najwyżej oceniony pod względem przydatności dla działalności pozarządowej został temat 3 (średnia ocen wyniosła 4,88). Temat I uzyskał ocenę 4,58, temat drugi: 4,56, temat czwarty: 4,53. W sesji doradczej przydatność wszystkich podejmowanych tematów oceniono bardzo wysoko: temat I: 5,21, temat II: 5,50, temat 3: 5,42 oraz temat 4: 4,95.

3. REKOMENDACJE FORUM

Efektom pracy grup w ramach sesji grupowej były konkretne rekomendacje dotyczące działalności i relacji organizacji pozarządowych. Rekomendacje były następnie promowane wśród organizacji oraz administracji publicznej w regionie (informacje na stronach internetowych oraz kolportaż informacji pocztą tradycyjną). Rekomendacje stanowią załącznik do niniejszego Raportu.

4. WYNIKI ANKIET EWALUACYJNYCH

Uczestnicy tegorocznego Forum mogli wyrazić swoją opinię, na temat XIII Forum Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Anonimowe ankiety wypełniane przez uczestników dotyczyły takich zakresów jak:

- organizacja Forum,
- zakres merytoryczny Forum,
- przebieg sesji grupowych i przydatność spotkania,
- przebieg sesji doradczych i przydatność spotkania.

Ponadto uczestnicy mogli podzielić się propozycjami odnośnie formuły i tematyki Forum w kolejnym roku.

Organizatorzy uzyskali zwrot wypełnionych ankiet na poziomie około 45% w przypadku sesji grupowej oraz około 90% w przypadku sesji doradczej.



ORGANIZACJA

Ocena (1-najniższa; 6-najwyższa)	Sala konferencyjna i sprzęt:	Materiały konferencyjne:	Wyżywienie
1	0	1	0
2	1	1	2
3	2	5	3
4	4	13	13
5	21	35	23
6	51	24	38
«średnia»	5,51	4,92	5,16

ZAKRES MERYTORYCZNY

Program Forum był:		
zbyt mało nasycony	6	7,59%
odpowiedni	69	87,34%
zbyt przeładowany	4	5,06%
Forum trwało:		
zbyt krótko	2	2,90%
odpowiednio długo	58	84,06%
zbyt długo	9	13,04%

PRZEBIEG SESJI GRUPOWYCH I PRZYDATNOŚĆ SPOTKANIA

„Przydatność podejmowanych zagadnień oceniam na:”				
Ocena (1-najniższa; 6-najwyższa)	Temat 1 Niezależność organizacji pozarządowych - mit czy wartość?	Temat 2 Profesjonalne organizacje pozarządowe - ślepa uliczka czy droga rozwoju?	Temat 3 Reprezentacja organizacji pozarządowych - zbędny twór czy poważny brak?	Temat 4 Współpraca z administracją publiczną - dotacje czy współdecydowanie?
1	1	0	0	3
2	0	0	0	1
3	0	2	1	1
4	3	1	2	8
5	6	5	11	18
6	2	1	2	7
«średnia»	4,58	4,56	4,88	4,53
Uwagi:	Wysokie noty spotkania były potwierdzone opiniami, m.in. <ul style="list-style-type: none"> • ‘ciekawa dyskusja’ • ‘utrzymana w ryzach przez prowadzącego’ • ‘sesja grupowa spełniła moje oczekiwania’ 	Wybrane uwagi: <ul style="list-style-type: none"> • ‘bardzo owocna dyskusja’ • ‘sprawne prowadzenie, ale ze względu na czynniki zewnętrzne niedokończona dyskusja’ • ‘aby wypracować synergicznie nowe pomysły, należałoby wydłużyć czas forum’, • ‘zbyt teoretycznie przeładowano treść, ciekawsza byłaby wymiana doświadczeń i podsumowanie wyników sesji’ 	Ankietowani zwrócili uwagę na dość zróżnicowany poziom dyskusji, wynikający z różnych oczekiwań uczestników. <ul style="list-style-type: none"> • ‘dyskusja doprowadziła do prawidłowych rozwiązań, pozostaje nadzieja, że zostaną one właściwie wcielone w życie każdej organizacji’. 	Z jednej strony uczestnicy podkreślali kompetencje moderatora oraz jego przygotowanie i profesjonalizm (np. ‘osoby prowadzące-fachowcy profesjonalni o wysokiej kulturze osobistej’, moderator kompetentny, znający tematykę spotkania’, ‘osoba prowadząca zasługuje na najwyższe uznanie-sesja bez zastrzeżeń’), a z drugiej strony nieliczni podkreślali, że moderator ‘zdominował’ grupę. Sama dyskusja z kolei zyskała również skrajne opinie, począwszy od zachwyty nad żywą i burzliwą debatą, dzięki umiejętnemu zaangażowaniu każdego uczestnika, poprzez krytykę zastosowanych metod



				aktywizacji grupy i wynikającego z tego chaosu. Zdecydowaną przewagą wyróżniają się jednak opinie pozytywne.
--	--	--	--	--

PRZEBIEG SESJI DORADCZYCH I PRZYDATNOŚĆ SPOTKANIA

„Przydatność podejmowanych zagadnień oceniam na:”				
Ocena (1-najniższa; 6-najwyższa)	Temat 1 Kontrola w NGO - jak się przygotować?	Temat 2 Terminy w księgowości - czego nie wolno przeoczyć?	Temat 3 Rozliczanie dotacji udzielanych przez samorząd organizacjom pozarządowym.	Temat 4 Aktualne źródła finansowania działalności organizacji pozarządowych.
1	0	0	0	0
2	0	0	0	0
3	0	0	0	1
4	2	1	3	5
5	7	3	1	9
6	5	6	8	6
«średnia»»	5,21	5,50	5,42	4,95
Uwagi:	Przykłady: <ul style="list-style-type: none"> ‘bardzo szczegółowe omówienie tematów, niezwykle pomocne dla stowarzyszenia’ 	Ankietowani zaznaczali, że doradca był kompetentny i w sposób zrozumiały i ciekawy prezentował poszczególne zagadnienia.	Osoby uczestniczące w tej sesji podkreślały wysokie kompetencje doradców oraz fachowe i rzetelne podejście do zagadnienia. Ponadto wskazywały na możliwość wymiany doświadczeń między uczestnikami a trenerami jako jedną z większych wartości dodanych tego spotkania.	Przykłady: <ul style="list-style-type: none"> ‘sprawnie i profesjonalnie’ ‘w mojej ocenie syntetycznie i rzeczowo przekazana informacja’ ‘warunki techniczne bardzo dobre, prowadzący wykład ciekawie i na temat, udzielał odpowiedzi na pytania słuchaczy’ Uczestnicy wyrażali zadowolenie z otrzymania publikacji nt. dostępnych źródeł finansowania działalności NGO.

5. REKOMENDACJE DOTYCZĄCE ORGANIZACJI FORUM W 2013 ROKU

Realizacja Forum Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego została powierzona przez Województwo Kujawsko-Pomorskie podmiotom pozarządowym w trybie konkursowym (konkurs ofert nr 14/2012). Podstawową rekomendacją wynikającą z doświadczeń i oceny tegorocznego spotkania jest utrzymanie stosowanej od dwóch lat konwencji zlecenia organizacji Forum podmiotom III sektora oraz utrzymanie formy zlecenia - powierzenia realizacji zadania publicznego w trybie konkursu ofert.

Uczestnicy spotkania w ramach anonimowej ankiety mieli możliwość zgłoszenia propozycji dotyczących formuły i tematyki Forum w 2013 roku:

Formuła Forum na 2013 rok:

- Zdecydowana większość uczestników (85,25% osób, które wyraziły opinię o formule spotkania) jest zdania, że tegoroczna formuła Forum sprawdziła się, w związku z tym warto ją kontynuować w roku przyszłym (*‘formuła musi być podobna’, ‘znacznie lepiej oceniam FOP niż w zeszłym roku - lepsza organizacja, lepsze miejsce, ciekawy program’*).

- Wśród propozycji pojawiły się sugestie, aby podczas Forum prezentować wyniki inicjatyw kierowanych do NGO w województwie, np. rozstrzygnięcia konkursów i organizować uroczystości wręczenia nagród i wyróżnień, gdyż wpływają one na wzrost motywacji w profesjonalnym działaniu (*'kontynuacja formuły, zwłaszcza elementy motywujące organizacje do lepszej pracy - certyfikaty, nagrody, wyróżnienia o randze min. województwa'*).
- Uczestnicy postulowali, aby na Forum zapraszać również przedstawicieli administracji związanych ze współpracą z NGO, zwłaszcza w kontekście partycypacji (*'tematy i spotkania z przedst. samorządu bo nie jest sztuką mówić tylko o współpracy czy o współdecydowaniu, ale razem wypracować nowe rozwiązania'*).

Zakres tematyczny proponowany dla Forum w 2013 roku:

- budowanie partnerstw, promocja organizacji, współpraca sektorów,
- wymiana doświadczeń, możliwość i warunki lepszego funkcjonowania w środowisku,
- tematyka powinna dotyczyć nowości (np. zmian prawnych i najbardziej wrażliwych zagadnień dot. NGO),
- współpraca z zagranicznymi NGO.

Grupa Inicjatywna oraz organizatorzy spotkania podsumowali doświadczenia i ewaluację Forum, w tym wyniki ankiet ewaluacyjnych, propozycje uczestników spotkania, doświadczenia własne. Wnioski z podsumowania stanowią rekomendacje dla organizacji XIV Forum Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego w 2013 roku (w zakresie organizacji konkursu ofert oraz realizacji spotkania).

REKOMENDACJE MERYTORYCZNE:

- Program tegorocznego Forum był konstruowany i konsultowany wśród organizacji pozarządowych; sugestie odnośnie programu przekazało poprzez elektroniczną ankietę ponad 50 osób. **Rekomendowane jest zachowanie formuły (w szczególności uprzednich konsultacji tematyki spotkania w środowisku pozarządowym).**
- Program Forum obejmował część dyskusyjną, której efektem były konkretne rekomendacje rozwoju NGO w regionie i doradcą, która stanowiła wsparcie merytoryczne organizacji w ich bieżącej działalności. **Rekomendowane jest - zgodnie z opiniami uczestników - utrzymanie połączenia formuły otwartej moderowanej dyskusji nt. aktualnych problemów sektora oraz konkretnego wsparcia specjalistycznego.**
- Podczas Forum nastąpiło rozstrzygnięcie dwóch ważnych inicjatyw kierowanych do NGO. **Zgodnie z opiniami uczestników i doświadczeniami rekomendowane jest włączenie w Forum prezentacji, rozstrzygnięć, uroczystości wręczenia nagród/wyróżnień dotyczących regionalnych przedsięwzięć kierowanych do NGO (np. „Rodzynki z pozarządówki”, „Wolontariat w akcji”).**
- Regulamin konkursu na realizację Forum przewidywał udział w spotkaniu jedynie przedstawicieli sektora pozarządowego. W praktyce osobami zainteresowanymi tematyką spotkania są również przedstawiciele administracji publicznej (np. zajmujący się współpracą z NGO). **Rekomendowane jest - zgodnie z opiniami uczestników - umożliwienie (w formie odpowiedniego zapisu w regulaminie konkursu) uczestnictwa w Forum przedstawicieli sektora publicznego (np. do 30% ogólnej liczby uczestników).**
- Raport podsumowuje doświadczenia organizacji tegorocznego spotkania. **Rekomendowane jest przekazanie raportu organizatorowi XIV Forum w 2013 roku.**

REKOMENDACJE ORGANIZACYJNE:

- Forum skupia przedstawicieli organizacji z całego regionu. Doświadczenia tegorocznego spotkania wskazują, że około 25% uczestników korzysta ze środków komunikacji publicznej, a około 50% uczestników to mieszkańcy Torunia i Bydgoszczy. **Rekomendowana jest organizacja spotkania w jednym z dwóch największych miast województwa kujawsko-pomorskiego (Toruń albo Bydgoszcz), który zapewnia dostępność komunikacyjną (kolej, autobus) oraz dostępność obiektów konferencyjnych.**

- Specyfika Forum wymaga zapewnienia odpowiednich warunków organizacyjnych. **Przy wyborze obiektu konferencyjnego rekomendowane jest uwzględnienie nie tylko kryterium ceny, ale także kryteria dostępności dla osób niepełnosprawnych, bliskości stacji i przystanków komunikacji publicznej, dostępności miejsc parkingowych, dostępności oddzielnych dźwiękoszczelnych sal szkoleniowych i konferencyjnych ze sprzętem multimedialnym.**
- Realizacja tegorocznego Forum w opisanej formule wymagała zaangażowania środków własnych organizatorów (szczególnie - w związku z większą od oczekiwanej liczbą uczestników, kosztami sal szkoleniowych i konferencyjnych). **Rekomendowane jest zwiększenie środków na realizację zadania publicznego „Forum Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego” w 2013 roku o 15% w stosunku do kwoty dostępnej w roku bieżącym.**
- Na potrzeby Forum opracowane zostały materiały promocyjne (odrysowane logo, teczki, długopisy, notatniki, papier firmowy, dyplomy), których pliki graficzne zostaną przekazane - zgodnie z ofertą - na rzecz Województwa Kujawsko-Pomorskiego wraz ze sprawozdaniem z realizacji zadania. **Rekomendowana jest kontynuacja stosowania przyjętej identyfikacji wizualnej Forum i przekazanie organizatorom Forum w 2013 roku kompletu plików graficznych.**
- Koszt dojazdu na Forum stanowi dla części organizacji znaczną barierę. W bieżącym roku zwrot kosztów dojazdu odebrało około 20% uczestników spoza Bydgoszczy (przewidziano możliwość zwrotu kosztów dojazdu jedynie komunikacją publiczną). **Rekomendowane jest zapewnienie zwrotu kosztów dojazdu uczestnikom spotkania w 2013 roku (komunikacją publiczną oraz równowartości biletów dla osób dojeżdżających własnymi środkami transportu).**

Raport został sporządzony przez przedstawicieli Grupy Inicjatywnej oraz realizatorów Forum.

Skład Grupy Inicjatywnej:

Łukasz Broniszewski – Fundacja STABILO [Toruń], podmiot członkowski Federacji; *Hanna Brzuszcak* - Toruńskie Stowarzyszenie Aktywności Społecznej [Toruń], podmiot członkowski Federacji; *Tomasz Dominiak* - Stowarzyszenie Wspierania Osób Niepełnosprawnych SUBICERE [Radziejów]; *Jolanta Gawryłkiewicz* - Fundacja Kreatywnej Edukacji [Bydgoszcz], podmiot członkowski Federacji; *Katarzyna Grabowska* - RC fundacja konsultingu i rehabilitacji [Toruń], podmiot członkowski Federacji; *Jan M. Grabowski* - Pomorska Fundacja Rozwoju, Kultury i Sztuki [Toruń], podmiot członkowski Federacji; *Ewa Grobelska* - DAJ SZANSĘ Fundacja na Rzecz Rozwoju Dzieci Niepełnosprawnych [Toruń], podmiot członkowski Federacji; *Danuta Malinowska* - Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej w Mieście i Gminie Radzyń Chełmiński [Radzyń Chełmiński]; *Andrejus Sivickis* - Czernikowskie Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Edukacji, Kultury i Sportu „Czyż-nie” [Czernikowo]; *Janusz Wiśniewski* - Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych [Toruń]

Realizatorzy XIII Forum Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego:

Kujawsko-Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych; Pomorska Fundacja Rozwoju, Kultury i Sztuki; Fundacja Stabilo